

Naj Slovenska

- *Najväčší drevený oltár na Slovensku aj vo svete*

Kostol sv. Jakuba v Levoči patrí medzi najväčšie gotické chrámy na Slovensku. Je to živý chrám a veriacim slúži denne na bohoslužby už vyše 700 rokov ako farský chrám bývalého slobodného kráľovského mesta Levoče. V roku 2015 bol vyhlásený za Baziliku minor. Má bohatú históriu a je klenotnicou mnohých umeleckých pamiatok. Svedčí o tom aj fakt, že je trojnásobnou národnou kultúrnou pamiatkou.

- *Najrozsiahlejší hradný komplex Európy*

Spišský hrad je hradná zrúcanina zaberajúca vrchol traventíkovej kopy Spišský hradný vrch, tvoriaca dominantu širokého okolia na hlavnom cestnom ťahu spájajúcom východoslovenské regióny Spiša a Šariša. Je nielen dokladom vývoja architektúry od 12. do 18. storočia u nás, ale svojou rozlohou preyšujúcou 4 hektáre (presne 41 426 m²) je jeden z najväčších hradných komplexov na Slovensku a patrí do svetového dedičstva UNESCO.

- *Najstaršia mincovňa*

Mincovňa Kremnica, štátny podnik, je slovenská štátna mincovňa sídliaca v Kremnici. 17. Novembra 1328 ju založil kráľ Karol I. tak, že povýšil mesto Kremnica z osady na mesto a udelil mu privilégium na prevádzku mincovne.^[1] Mincovňa v Kremnici už takmer sedem storočí nepretržite vyrába mincové produkty. Produkcia Mincovne Kremnica je okrem výroby mincí a medailí zameraná aj na výrobu produktov ako plakety, žetóny, odznaky, vyznamenania, primátorské reťaze, rady a mnoho ďalších výrobkov.

- *Jedno z najpočetnejších zoskupení ľudových stavieb*

Miestna časť Ružomberka vo výške 718 m na južnom skalnatom svahu vrchu Sidorovo (1099m) v pohorí Veľká Fatra nad Revúckou dolinou- najzachovalejšia rezervácia ľudovej architektúry na Slovensku. Čisto drevená obec bola od 1977 pamiatková rezervácia ľudovej architektúry a v decembri 1993 zapísaná do zoznamu Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO. Prvá písomná zmienka je z

roku 1376 ako ulica mesta Ružomberok. Vznikol ako osada drevorubačov, alebo uhliarov. Ako jediná obec na Slovensku nie je narušená novou výstavbou. Dominantou obce je drevená zvonica. V obci je 45 pôvodných stavieb ľudovej architektúry, ktoré tvoria pozoruhodnú architektonickú jednotu.

- *Najhlbšia jaskyňa*

V júni 2003 sa jaskyniarom Slovenskej speleologickej spoločnosti zo Zvolena podarilo spojiť jaskyňu Starý hrad s jaskyňou Večná robota, čím vznikol rozsiahly jaskynný komplex, pomenovaný systém Hipmanových jaskýň. Svojou hĺbkou 495 m je v súčasnosti najhlbšou jaskyňou na Slovensku s dĺžkou jaskynných chodieb 7553 m. Jaskynný systém sa nachádza v okrese Liptovský Mikuláš, v katastri obce Liptovský Mikuláš v Národnom parku Nízke Tatry. V južnom svahu Čiernej dolinky, ktorá sa od juhovýchodu hlboko zarezáva do masívu Krakovej hole, objavili a preskúmali zvolenský jaskyniari v rokoch 1964 až 1970 jaskyňu Starý hrad. Dnešný vchod do jaskyne leží v nadmorskej výške 1488,5 m. Nachádza sa v morfológicky zaujímavom skalnom útvere, ktorý má podobu zrúcaniny hradu, z čoho pochádza aj názov jaskyne.

- ***Najväčšie jazero***

Je to najväčšie a najhlbšie karové jazero v slovenskej časti Vysokých Tatier a na Slovensku. Jeho hladina býva pokrytá ľadom priemerne 270 dní v roku. Názov Veľkého Hincovho plesa i okolitých Hincových ôk a Malého Hincovho plesa, pravdepodobne, vyplýva z mena Hinc, t.j. Ignác. Ten, podľa ľudových povestí, mal v okolí plesa pásť ovce. Ponúka sa aj iné vysvetlenie. Je z čias, kedy baníci - haviari (*hincovia*) hľadali v tatranských dolinách zlato. Vynára sa aj predstava, že Hinc bol tajomný trpaslík, ktorý pomáhal baníkom pri dolovaní zlata. Hinc, možno, mohlo byť priezvisko muža, ktorý tu voľakedy hľadal zlatú rudu. V slovenskom menoslove je veľa rodov, ktoré dnes používajú toto meno.

- ***Najstaršia erbová listina***

Erb mesta Košice pochádza z roku 1369. Mestu ho udelil kráľ Ľudovít I. Veľký na kráľovskom hrade. Erb nie je najstarším v Európe, ale jeho výnimočnosť spočíva v tom, že kráľ k nemu vydal erbovú listinu – armáles, ktorá je prvým takýmto dokladom udeleným pre právnickú osobu v Európe, a teda na svete vôbec. Dovtedy sa

udeľovali znaky iba fyzickým osobám a jeho udelenie Košiciam svedčí o dôležitosti tohto mesta v rámci Uhorského kráľa a kultúrnej vyspelosti v rámci stredovekej Európy. Ďalším unikátom košického erbu je fakt, že mesto k nemu obdržalo až štyri erbové listiny (prvú potvrdzujúcu a tri ďalšie polepšujúce), a to vždy od iného panovníka.

- *Najväčší vodopád*

Veľkosťou vodopádov a ani mohutnosťou prepadajúceho množstva vody cez skalné stupne nepatrí Slovensko medzi krajiny preslávené vodopádmi. Kmeťov vodopád je ľadovcový, selektívny, tektonický vodopád vo Vysokých Tatrách v okrese Poprad. Je to dolný, najväčší z troch vodopádov, padajúcich za sebou z Nefcerky do Kôprovej doliny. Je považovaný za najvyšší vodopád na Slovensku s výškou približne 80 m (niektoré zdroje uvádzajú až 90 m) . Napriek svojej unikátnosti je však táto vodná kaskáda turistom menej známa. Leží totiž mimo hlavných turistických trás.

- *Najväčší riečny ostrov*

(Veľký) Žitný ostrov je najväčší riečny ostrov v Európe a zároveň je najväčšou zásobárňou pitnej vody v strednej Európe. Keďže územie Žitného ostrova je veľmi úrodné, najväčšie plochy boli premenené na polia a zachovalo sa len veľmi málo lesov a lúk. Popri Dunaji sa vyskytujú lužné lesy, v ktorých rastie napr. Topoľ biely, topoľ čierny, brest väz, rôzne druhy vrby, jelša lepkavá. V krovinnom a bylinnom poschodí môžeme nájsť žihlavu dvojdomú, lipkavca obyčajného, ostružinu ožinu, svíba krvavého a bazu čiernu. Len v týchto lesoch sa vyskytuje liana vinič lesný a hloh čierny.

- *Najvýchodnejšie ležiaca gotická katedrála západného typu*

Dóm svätej Alžbety je najväčší kostol na Slovensku s plochou 1 200 m² a kapacitou vyše 5 000 ľudí a zároveň najvýchodnejšia gotická katedrála v Európe. Košická gotická katedrála sa začala stavať na konci 14. storočia a ukončenie výstavby sa datuje do roku 1508. Má svätyňu s päťdielnym uzáverom, dve veže, poschodovú sakristiu na severnej strane a dve kaplnky a predsieň na južnej strane. Jedinečná je vnútorná dispozícia chrámu, kde hlavnú loď a štyri bočné lode kríži v polovici ich dĺžky jedna priečna loď rovnakej výšky a šírky ako hlavná loď, s ktorou vytvára grécky kríž. Tým v strede katedrály vzniká objemný centrálny priestor a v exteriéri tri rovnocenné štíty s bohato dekorovanými portálmi, ktoré patria k vrcholom stredovekého kamenárskeho umenia v strednej Európe. Komplex Dómu a príslušných stavieb Kaplnka svätého Michala a Urbanovej veže bol vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku roku 1970.

